

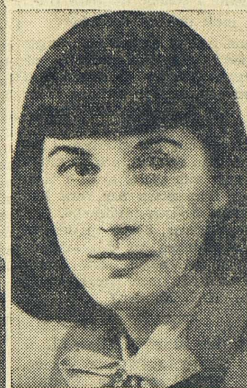
12/1

Fjärde sakkunnig i Uppsala

Universitetskansler Thomson har påpekat en missvisande formulering i gårdagens ledare "Vetenskaplig polemik och personlig fiendskap". Det synes framgå av ledaren att professor Ahnlund icke kallats till sakkunnig delvis på grund av tvisten mellan honom och docent Palme. Emellertid har universitetskanslern alls ej tagit ställning till jävsfrågan. eller professor Ahnlunds lämplighet som sakkunnig i detta fall; hr Thomson har helt enkelt av ekonomiska skäl avslagit ett förslag om utseende av en fjärde sakkunnig. Konflikten Ahnlund—Palme har återopats som skäl mot sakkunniguppdrag åt Ahnlund endast under ärendets behandling vid Uppsala universitet.

18/1

Sydafrikas litteratur och rasfrågan

Sarah Gertrude Millin, den mest allmänt erkända av Sydafrikas författare, flankeras här av två av de främsta yngre diktarna: Gerald Gordon och Nadine Gordimer.

DEN SYDAFRIKANSKA litteraturen är fattig. För äldre tid finns knappast mer än ett stort namn, Olive Schreiner, som redan i början av 1880-talet skrev sin "The Story of an African Farm". Det bästa som skrivits på afrikaans under senare år uppges vara lyrik, utan anknytning till politik eller rasfrågor. På bantuspråk (zulu) har publicerats några diktsamlingar och romaner, som förklaras vara betydande; i regel finns översättningar inte. Den engelskspråkiga litteraturen, den enda jag kan ta del av, handlar till mycket stor del om rasfrågorna; alla de författare som vunnit större berömmelse — ehuru nästan genomgående blott en starkt begränsad publik — har fängslats av dessa problem, som ständigt diskuteras av de intellektuella. Litteraturen formar sig till skildringar, kyliga eller passionerade, av särpräglat afrikanska tragedier.

Sarah Gertrude Millin är vid några och sextio års ålder Sydafrikas mest allmänt erkända författare. Hennes roman "God's Step-

children" (1924) är den första litterära framställningen av de färgades läge. En engelsk präst, en inskränkt mystiker, gifter sig i lusta och rättfärdighet med en hottentottflicka — fall av detta slag var inte alldeles ovanliga i början av 1800-talet, då rasfördomarna var mindre våldsamma än senare. Prästen förfaller till infödd (goes native); större delen av boken gäller hans avkomlingar under fyra generationer, deras försök att "bli" vita, deras känsla av underlägsenhet åt det ena hållet och överlägsenhet åt det andra. Boken ger utmärkta miljöbilder och är delvis gripande, trots att författarinnan verkar hård och oengagerad. Sarah Millin är tydligen fångad av de fördomar hon beskriver. Hennes karaktärer utvecklas snabbt men stannar i växten och kommer inte upp till de vitas nivå — det är typiskt för de vitas föreställningar om de färgade, en fördom som gör det rättvist att begränsa skolundervisning och utbildningsmöjligheter. "Vi är alla Guds barn", säger den prästerlige stamfadern. "Men är inte Gud själv vit?" frågar en hottentottflicka. Då prästen tvekar om svaret fortsätter flickan: "Kanske vi bruna är hans styvbarn." Även de färgade blir styvbarn, hottentottstämpeln kan inte utplånas, och det ligger därför något berättigat i de vitas misstro och förakt. Men det skall erkännas att Sarah Millin markerar att de färgades undermålighet delvis beror på deras osäkerhet och ständiga fruktan.